

VI SAVNER OVERBLIK

Spørgsmålet om registrering af udviklingshæmmede deler fortsat vandene. Det viser den debat, der fulgte efter artiklerne i sidste nummer af *NDU-nyt*. Til gengæld er der ingen tvivl om, at området vedrørende kriminelle udviklingshæmmede bør være bedre belagt med statistik. Som tilfældet er for andre grupper af kriminelle.

Vi ved, at antallet af nye foranstaltningsdomme til psykisk afvigende kriminelle er vokset næsten hvert eneste år siden 2000. Gruppen tæller psykisk udviklingshæmmede, psykisk syge eller personer, som i gerningsøjeblikket befandt sig i en tilstand, der var betinget af mangelfuld udvikling mv.

10-12 procent af dommene vedrører udviklingshæmmede. Men selvom vi kender tilgangen af nye domme pr. år, bliver det ikke løbende opgjort, hvor stor gruppen af domfældte udviklingshæmmede er i alt. Som omtalt på side 25 skønner vi, at der må være over 400 på landsplan, hvis udviklingen i 2009 ikke afviger fra de foregående år. I givet fald en relativ stor stigning. For i 1991 havde 80 udviklingshæmmede en foranstaltningsdom. Antallet var vokset til 180 i 1998 og 330 i 2005. I runde tal.

Hvordan kan vi forklare denne udvikling?

Man er blevet bedre til at spotte, om der er behov for at lave en mentalundersøgelse af en sigtet person. Vurderer retspsykiateren, at den sigtede er udviklingshæmmet – eller må ligestilles hermed – og således typisk uegnet til straf, vil det ofte få stor betydning for rettens afgørelse. Nogle af disse sigtede har tidligere afsonet en straf under Kriminalforsorgen. De får en foranstaltning, når det viser sig, at de faktisk har en relativ dårlig begavelse ofte kombineret med problemskabende adfærd. Det kan skyldes omsorgssvigt, stofmisbrug, karakterafvigende træk, emotionel umodenhed, mv.

Udfordringerne i det socialpædagogiske arbejde og det kriminalpræventive tilsyn er store. Ikke mindst, når ingen på det

socialle område råder over metoder til at foretage strukturerede risikovurderinger, der kunne målrette og understøtte den forebyggende indsats.

Mange ledere og medarbejdere i de sociale boformer har gradvist ændret holdning, så man i højere grad vælger at anmelde beboere til politiet, hvis de begår kriminalitet.

Servicebogen giver voksne udviklingshæmmede ret til at bestemme selv – en ret, som ikke alle kan forvalte hensigtsmæssigt i alle situationer.

Voksne udviklingshæmmede har også fået lettere ved at skaffe sig stoffer, hvilket erfaringsmæssigt forårsager en del kriminalitet. Bedre bliver det ikke, når stofmisbrugsbehandlingen forudsætter kognitive evner, mange af dem slet ikke har.

Forrælsen i visse kriminelle miljøer smitter, når nogle af de personer, der erklæres straffri, er med i pigebander, indgår i periferen af rockermiljøet, deltager i tæskehold, begår røverier, o.l.

Med indførelsen af tidsbegrænsede straffe er der kommet større fokus på proportionalitet. Det socialpædagogiske motivationsarbejde skal lykkes på kortere tid. Og samtidig udløser ny kriminalitet i domsperioden oftere en ny dom mod tidligere, hvor der snarere blev givet tiltalefrafald.

Der mangler målrettede udslusningstilbud, når domme skal lempes eller ophæves.

Disse og andre sammenhænge analyserer vi videre på.

Men vi savner adgang til flere hårde data. Ikke kun om gruppens størrelse, men også om andre relevante forhold. Recidivprocenterne for eksempel. Området er lille, ja. Alligevel må vi opfordre til, at den statistiske dækning bliver udbygget. Der er god inspiration at hente hos Kriminalforsorgen og retspsykiatrien.

[af]

LARS SANDBERG, SENIORKONSULENT I NDU